

IMANTA ZIEDOŅA FONDA “VIEGLI” STRATĒGISKAIS DOKUMENTS

IMANTAM ZIEDONIM 100

1. Vispārīga informācija un vēsture	2
2. Fonda 2010.–2020. gada darbības izvērtējums	3
3. “VIEGLI” STRATĒGISKĀS IEVIRZES 2022.–2033. GADAM.....	5
3.1. Fonda vīzija, misija, mērķis.....	5
3.2. Fonda kultūra un vērtības	6
3.3. Galvenie stratēģiskie virzieni	6
3.3.1. Vilhelma Purvīša mājas-muzeja, ainavu parka un radošuma centra izveidošana	6
3.3.2. Fonda galveno darbības virzienu turpināšana	7
3.3.3. Fondā iesaistīto personu labbūtības veicināšana	9
3.4. Mērķauditorijas.....	9
3.5. Stratēģijas apstiprinājums.....	10

1. Vispārīga informācija un vēsture

Imanta Ziedoņa fonds “Viegli” (Fonds) dibināts 2010. gada pavasarī, lai īstenotu Fonda patronam dzejniekam Imantam Ziedonim (1933–2013) tuvu misiju: „Latvija ir brīnumskaista zeme, bet skaistajam jāpalīdz parādīties.”

Fonda mērķis ir atbalstīt un veicināt jaunradi Latvijā. Lai to sasniegtu, Fonda uzdevums ir veicināt aktivizēt Imanta Ziedoņa ideju īstenošanos un vērtību turpināšanos, veidot un atbalstīt radošas, neparastas idejas, kā arī sabiedriskus projektus, kas atklāj Latvijas skaistumu.

2009. gadā, kad satikās vairums Fonda dibinātāju tobrīd brīvprātīgā un vēl neformālā grupā, Latvija un pasaule pārcieta ekonomisko krīzi, un kopā sanākusī grupa meklēja veidus, kā, izmantojot savus resursus, iedvesmot sabiedrību pašorganizēties un rūpēties par savu valsti un tās vērtībām. Likumsakarīga bija satikšanās ar Imantu Ziedoni, tā iededza iedvesmas dzirksti un deva uzdevumu – turpināt viņa idejas. Pēc nepilna gada darbošanās daļa no neformālās kompānijas nolēma veidot sabiedriski un pilsoniski aktīvu nodibinājumu – fondu “Viegli”.

Fonda dibinātāji – Andris Čeksters, Ants Grende, Didzis Rāgs, Eva Johansone, Ēvalds Gaušis (1987–2013), Ināra Polmane, Inga Ulmane, Jānis Holšteins-Upmanis, Māra Upmane-Holšteine, Māris Saukāns, Renārs Kaupers, Žanete Grende – aktīvi tikās un mijiedarbojās ar Imantu Ziedoni viņa dzīves nogalē, un, katram ieguldot savus spēcīgākos talantus, tapa gan Fonda stratēģija, gan vīzija par Imanta Ziedoņa muzeju, kādu viņš pats to vēlējās. Procesā piedalījās arī Imants Ziedonis, parakstot **Fonda stratēģiju 2010.–2020. gadam** (Pielikums Nr. 1).

2015. gadā kopā ar aptuveni 40 Imanta Ziedoņa draugiem, paziņām un laikabiedriem, kas nosaukti par Imantalogiem, tika izveidota Ziedoņa muzeja koncepcija, stratēģija “Ziedoņa muzejs ir ceļš”. Laika gaitā visa fonda “Viegli” komanda un iniciatīvas sekojušas šai idejai, tādēļ varētu teikt, ka veidotā **koncepcija** (Pielikums Nr. 2) izmantota ne tikai Ziedoņa muzeja attīstībai, bet visam Fondam kopumā.

Fonda darbības principus nosaka statūti, tā galvenā izpildinstitūcija ir valde, kuras darbību pārrauga padome, savukārt ilgtermiņa stratēģiskos lēmumus pieņem dibinātāju sapulce. Lai paplašinātu to cilvēku loku, kuri atbildīgi gatavi iesaistīties Fonda misijā, izveidots dalībnieka statuss. Fonda darbības laikā līdz 2020. gadam uzņemti šādi dalībnieki: Daiga Bērziņa, Artūrs Irbe, Raimonds

Gusarevs, Maija Rutka, Jānis Strapcāns. Fonda valžu sastāvs un termiņi **ir publiski pieejami** (Pielikums Nr. 3).

2. Fonda 2010.–2020. gada darbības izvērtējums

Imanta Ziedoņa fonda “Viegli” pirmā stratēģija veidota kopā ar Imantu Ziedoni, un tā lielākoties aptvēra Ziedoņa muzeja “Dzirnakmeņi” attīstību, taču laika gaitā izveidoti vairāki Fonda apakšvirzieni, kas darbojas neatkarīgi no muzeja Murjānos. Fonda stratēģijā iepriekšējā desmitgadē izvirzīti šādi mērķi un darbības virzieni:

- 1) saglabāt un uzturēt labā tehniskā stāvoklī muzeja teritorijā esošās ēkas (privātā zona);
- 2) attīstīt muzeja teritoriju, izveidojot papildu infrastruktūru (publiski privātā zona);
- 3) vairākas reizes gadā organizēt publiskus pasākumus – talkas, koncertus, dzejas dienas utt.;
- 4) izveidot "Digitālo muzeju";
- 5) dot iespēju interesentiem, radošām apvienībām, mūziķiem, dzejniekiem un māksliniekiem Imanta Ziedoņa mājas teritoriju, organizējot dažādas radošas nometnes.

Iepriekšējā desmitgadē veiksmīgi realizētas vairākas idejas un veikti praktiski darbi. Ziedoņa muzeja teritorijas attīstības gaitā uzcelta jauna saimniecības tipa ēka, uzcelta pirts muzeja pamatekspozīcijas vajadzībām, ierīkota skatuve, vairākas stāvvietas, atjaunota klēts pēc 2015. gada ugunsgrēka, nomainīta muzeja ēkas grīda, izvietotas novērošanas kameras, nodrošināta diennakts apsardze, ieviesta muzeja priekšmetu drošības sistēma.

Realizēti daudzi projekti, lielākie no tiem: ikgadējie Ziemassvētku koncerti (2010–2019), dalība Rīgas domes projektā “Stropi” (2017), digitālā spēle “Epifāniju pavēlnieks” (2011), izveidota piemiņas vieta Ragaciema kapos (2013), 77 Tukuma ķiršu stādīšana (2010), “Laiks Ziedonim” (2014–2018), projektu kopums “Fizikas, telpas un ideju pavasaris” (2014–2019), “Visas taisnības” (2018), “Nobela ēnā” (2019), “Ceļā ar grāmatu” (2019), “Zaļā grebene” (2019), “Lāča Andreja stunda” (2019), Muzeju simpoziji (kopš 2016. gada), “Izgaismot Latviju” (2015–2020), Kulturālo kartupeļu lauks un KLR (kopš 2018. gada), finanšu instrumenta “ALTUM” projekti (2019–2021), sadarbība grāmatu izdošanas projektā “Radošā Eiropā” (2016–2019), “Skolotājs ir Personība ” (kopš 2019. gada), Ziedoņa muzejs ceļā ar Baronu (2020–2022) un citi.

Izdotas vairāk nekā 10 grāmatas, seši mūzikas ieraksti CD un vinila plašu

formātā, izveidota suvenīru līnija, kuru iespējams iegādāties gan Fonda e-veikalā, gan birojā Rīgā un Ziedoņa muzejā Murjānos.

Desmit gadu laikā attīstīti Fonda apakšvirzieni, kas daudz plašāk tver sākotnēji izvirzītos mērķus. Fonds attīstījis aktīvu darbu šādos virzienos:

- muzeoloģijā: izveidots un valsts akreditēts Ziedoņa muzejs, kas ne tikai darbojas aktīvajā sezonā no maija līdz oktobrim Murjānos, bet arī veido radošus starpnozaru projektus visu gadu daudzviet Latvijā. Pie Ziedoņa muzeja attīstības veismēm pievienojama arī Ziedoņa bibliotēkas dibināšana un Ziedoņa muzeja krātuves izveide Rīgā, tādējādi nodrošinot Imanta Ziedoņa atstātā mantojuma pieejamību arvien plašākai sabiedrībai;
- izglītībā: izveidota un attīsta jauna gaita izglītībā – “Ziedoņa klase”, kas ikdienā pilnvērtīgi strādā ar Imanta Ziedoņa vērtību nodošanu nākamajām paaudzēm darbā ar skolu jauniešiem. “Ziedoņa klase” atbalsta un iedvesmo skolotājus ar zīmolu “Skolotājs ir Personība”;
- neparastas idejas: izveidots medijs “Radiožurnāls”, kas veido saturu latviskuma un identitātes stiprināšanai, īsteno sabiedriskus projektus, kas atklāj Latvijas skaistumu;
- izdevējdarbībā: ar grāmatu un mūzikas izdošanu turpina veicināt Imanta Ziedoņa vērtību turpināšanos;
- e-veikals: veicina Fonda ideju, izdevumu tālāknodošanu sabiedrībai, piesaista papildus finanses, lai būtu iespēja attīstīt plānoto.

Izvērtējot līdzšinējās stratēģijas izpildi, Fonda dibinātāji un darbinieki vienojušies, ka teju visi ieplānotie mērķi un darbības virzieni ir sasniegti, papildus paveikts krietni vairāk, interpretējot Imantu Ziedoni un veidojot jaunas starpnozaru sadarbības. Fonds izveidojis stabilas un uzticamas attiecības ar valsts iestādēm, fondiem, uzņēmējiem, atbalstītājiem un ziedotājiem, diasporas kopienām. Imanta Ziedoņa fondam “Viegli” ir Sabiedriskā labuma organizācijas statuss.

Virziens, ko iepriekšējā desmitgadē nav izdevies īstenot nemaz, ir starptautiski atzīta radošuma centra izveide Murjānos. Secināts, ka šim mērķim nepieciešama cita veida infrastruktūra, kam Murjāņu ēkas un to kultūrvēsturiskā vērtība nav piemērotas. Šis darbības virziens tiks attīstīts arī tālākās stratēģijas laikā līdz Imanta Ziedoņa simtgadei 2033. gadā.

Izvērtējot Fonda raksturu, secināts, ka Fonda komandai ir būtiska jebkura procesa un darbības kvalitāte, radošā brīvība, iespēja jaunradīt un pārradīt robežas, priekšstatus, pievienot vērtību. Būt neatkarīgiem, nesavtīgiem un spēt

atbildēt par savu rīcību un motivāciju. Būt integrētiem sabiedrībā, provocēt un rādīt piemēru.

3. “VIEGLI” STRATĒĢISKĀS IEVIRZES 2022.–2033. GADAM

2020. gada augustā pēc fonda “Viegli” desmitgades jubilejas koncerta Rundālē notika pirmā Fonda komandas radošā nometne. Šajā kopā sanāksnā komanda sāka ieskicēt nākotnes galvenos darbības virzienus. Ņemot vērā Covid-19 pandēmijas ierobežojumus, nākamās radošās nometnes tika organizētas 2021. gada vasarā Murjāņos, Kuldīgā un Pedvālē. Šajās radošajās nometnēs veidota #Ziedonim100 stratēģija. Tā radīta lielākam laika nogrieznim līdz Imanta Ziedoņa simtgadei 2033. gadā. Par pamatu izmantota Imanta Ziedoņa parakstītā fonda “Viegli” stratēģija 2010. gadā.

3.1. Fonda vīzija, misija, mērķis

Vīzija

Atbalstīt jaunradi Latvijā, veicināt Imanta Ziedoņa ideju īstenošanos un vērtību turpināšanos. Atbalstīt un aktivizēt radošas un neparastas idejas, kā arī sabiedriskus projektus, kas atklāj Latvijas skaistumu.

Misija

“Latvija ir brīnumskaista zeme, bet skaistajam jāpalīdz parādīties.”

Imants Ziedonis

Mērķis

Imanta Ziedoņa fonds “Viegli” produktīvi turpina savus galvenos darbības virzienus, attīsta un pilnveido tos. Fonds asociējas ar savu kultūru un vērtībām, ir atpazīstams ar saviem darbības virzieniem un ir attīstījies par starptautiski atzītu radošuma centru.

Fonds 2022.–2033. gada stratēģijā kā galvenos stratēģiskos virzienus izvirza (plašāk aprakstīts, sākot ar 3.3 punktu):

- 1) izveidot starptautiski atzītu radošuma centru, tādējādi tiešā veidā turpinot pildīt Fonda iepriekšējā stratēģijā izvirzīto mērķi;
- 2) turpināt nodrošināt un attīstīt Fonda galvenos darbības virzienus. Katra iniciatīva veido pasākumu kopumu (projekti, sadarbības u. c.), tajā skaitā – piedalās arī valstiski svarīgos notikumos, piemēram, gan laika periodā, kad 2027. gadā Latvijā būs Eiropas kultūras galvaspilsēta, gan Imanta Ziedoņa deviņdesmitgadē 2023. gadā, gan simtgadē 2033. gadā;

- 3) rūpēties par Fonda dibinātāju, dalībnieku un darbinieku labbūtību, lai nodrošinātu Fonda darbību ilgtermiņā.

Katram stratēģiskajam virzienam veidota sava iekšējā stratēģija, kuras mērķus, uzdevumus un laika termiņus nosaka iniciatīvas vadītājs.

3.2. Fonda kultūra un vērtības

Fonds ir noteicis savu kultūru un vērtības. Jebkurai Fonda darbībai ir jāatbilst tā kultūrai un vērtībām, dalībnieki un dibinātāji, iestājoties Fondā apliecina, ka visas ar Fondu saistītās darbības viņi veiks atbilstoši šai **kultūrai** un **vērtībām**.

Kultūra

Visas aktivitātes, projekti un norises iemieso STILU – latviskumu, radošumu un oriģinalitāti, radītu interesantu un paliekošu pieredzi, kvalitatīvu saturu un iespējas pašizpausmei.

Fonda saturs un darbības tiek veidoti tā, lai būtu kvalitatīvi, jēgpilni un radoši. Visas aktivitātes atbilst vienotam Fonda zīmolam un saglabā atbilstošu reputāciju.

Vērtības

Fonds atbalsta un ar savu darbību pauž šādas vērtības: degsme, savpatība, stāja, cilvēcība, drosme, ilgtspējīga domāšana un prieks, komandas profesionālisms, izaugsme un atvērtība.

Fonds rūpējas par savu zīmolu un reputāciju kā atsevišķu nozīmīgu vērtību.

Fonds saredz vērtību savas darbības realizēšanā un pilnveidošanā gan vietējā, gan starptautiskā mērogā.

3.3. Galvenie stratēģiskie virzieni

3.3.1. Vilhelma Purvīša mājas-muzeja, ainavu parka un radošuma centra izveidošana

Mērķis: izveidot muzeju, Purvīša ainavu parku un starptautiski atzītu radošuma centru.

Uzdevumi:

- attīstīt mājas-muzeja izglītības programmas;
- iegūt Purvīša mājas-muzeja valsts akreditāciju;
- veicināt “Vecjaužu” teritorijas attīstību, pilnvērtīgi veicinot ainavu parka izveidi.
- izveidot radošuma centru un attīstīt centra darbības programmu, stratēģiju, lai tas tiektos pēc starptautiski atzītas vietas mākslā, kur smelties iedvesmu jaunradei, smelties radošumu, ģenerējot jaunas idejas. Centra jau radītais iedvesmo jaunus māksliniekus savu talantu izkopšanai.

3.3.2. Fonda galveno darbības virzienu turpināšana**3.3.2.1. ZIEDOŅA MUZEJS UN BIBLIOTĒKA**

Mērķis: Iedvesmojoties no muzeja misijas (*balstoties Imanta Ziedoņa idejās, daiļradē paustajā un viņam tuvajās vērtībās, veicināt jaunradi Latvijā, iedvesmot sabiedrību latviskuma stiprināšanā, kā arī sniegt iespēju interesentiem radošā veidā izzināt sevi un pasauli*), nostabilizēt muzeja pamatfunkcijas un attīstīt muzeja darbošanos Rīgā.

Uzdevumi:

- veikt padziļinātu Murjāņu krājuma pētniecību, veidojot ilgtermiņa pētniecību ciklā “Fragmenti, kas palīdz dzīvot”;
- turpināt vākt Imanta Ziedoņa laikabiedru liecības;
- krājuma datubāzes izveide, lai nodrošinātu muzeja krājuma un pētnieciskā satura pieejamību sabiedrībai;
- veidot Murjāņu piedāvājumu, lai muzejs joprojām būtu sabiedrībai saistošs, interesants, neierasts;
- Rīgas kolekcijas izveide un nostiprināšana;
- Ziedoņa bibliotēkas attīstība Rīgā;
- regulāri sagatavot izglītojošu saturu auditorijai Rīgā;
- uzsākt gaitu, kas sniedz jēgpilnu muzeja saturu bērnu auditorijai pirmsskolas vecumā.

3.3.2.2. “ZIEDOŅA KLASE”

Mērķis: veicināt izglītības, pilsoniskas sabiedrības un kultūras daudzveidības attīstību Latvijā un starptautiski.

Uzdevumi:

- attīstīt un veidot neformālās izglītības piedāvājumu un saturu;
- attīstīt alternatīvus mācīšanās veidus;
- nodrošināt pedagogu un pieaugušo profesionālo pilnveidi;
- organizēt radošus un izglītojošus notikumus;
- veicināt starptautisku sadarbību.

3.3.2.3. IZDEVĒJDARBĪBA

GRĀMATAS, ŽURNĀLI (teksta darbi)

Mērķis: turpināt pārizdot un/vai apkopot un veidot jaunizdevumus Imanta Ziedoņa un viņa iedvesmotāju daiļradei, balstoties fonda “Viegli” kopējo aktivitāšu virzienos. Izdevumiem jāatbilst Fonda vērtībām, jābūt saturiski, mākslinieciski un tehniski kvalitatīviem.

Uzdevums: turpināt realizēt jau saražotos izdevumus. Nodrošināt Fondu ar vismaz 1–2 jauniem izdevumiem gadā, nodrošināt to realizāciju.

3.3.2.4. MŪZIKA

Mērķis: turpināt muzikālo jaunradi atbilstoši Fonda aktivitāšu virzieniem.

Uzdevums: turpināt nodrošināt iepriekš radītās mūzikas pieejamību digitālajā vidē (straumēšanas servisi u. c.) un turpināt realizēt saražoto produkciju (plates, CD). Jauna muzikālā materiāla gadījumā nodrošināt tā fiksēšanu, pieejamību digitālajā vidē, nepieciešamības gadījumā – izdošanu fizisku nesēju formātā (plates, CD).

3.3.2.5. “RADIOŽURNĀLS”

Mērķis: piesaistīt un dažādot Fonda auditoriju. Kļūt par atpazīstamu kvalitatīva digitāla satura platformu ar aktivitātēm un notikumiem fiziskajā telpā. Atbilstoši Fonda kultūrai un vērtībām turpināt realizēt dažādus radošus kultūras notikumus.

Uzdevums: izveidot finansējuma piesaistes modeli projekta uzturēšanai un attīstībai. Definēt pilnīgus projekta ilgtermiņa uzdevumus un mērķus, izstrādāt projekta stratēģiju. Nodrošināt projekta darbību.

3.3.2.6. E-VEIKALS

Mērķis: nodrošināt sistēmu, caur kuru ērti un vienkārši realizēt visas Fonda preces un pakalpojumus.

Uzdevums: turpināt uzturēt un attīstīt e-veikala platformu.

3.3.3. Fondā iesaistīto personu labbūtības veicināšana

Mērķis: apzināties, ka, lai Fonds turpinātos un idejas tiktu īstenotas, jāvelta enerģija organizācijas vides un darbinieku labklājības veicināšanai.

Uzdevumi:

- saglabāt pozitīvu, Fonda kultūrā un vērtībās balstītu darba vidi;
- veicināt darba un privātās dzīves līdzsvaru;
- darba atlīdzībai jāļauj darbiniekiem turpināt darbu Fondā un apmierināt savas vajadzības;
- veidot motivējošas apmācības, atbalstot organizācijā iesaistīto personu izaugsmi;
- veicināt iedvesmu, regulāri tiekoties, kopīgi veltot laiku mazākiem darbiem (piemēram, kopīgas talkas), kas raisa prieku par padarīto un iedvesmo turpināt kopā strādāt.

3.4. Mērķauditorijas

Katrai aktivitātei, kas norisinās Fonda veidotajos virzienos vai ir citādi saistīta ar šajā stratēģijā ietverto mērķu īstenošanu, ir individuāli nosakāma mērķauditorija, taču kā nozīmīgākās iespējams izdalīt:

- fonda „Viegli“ dibinātāji, dalībnieki un darbinieki. Privātpersonas, kas vistiešāk ir iesaistītas šajā stratēģijā aprakstīto mērķu īstenošanā un atbilstošo resursu piesaistīšanā un ir ieinteresēti Imanta Ziedoņa daiļrades un vērtību popularizēšanā un attīstīšanā;
- sponsori un atbalstītāji. Uzņēmumi un privātpersonas, kas ar materiāliem (finansiāliem) vai nemateriāliem (darbs, resursi) līdzekļiem atbalsta Fondu un tā organizētās aktivitātes;
- sadarbības partneri. Organizācijas, uzņēmumi un privātpersonas, kuru viedoklis un/vai atbalsts būtiski ietekmē Fonda darbību un šajā stratēģijā aprakstīto mērķu īstenošanu;
- radošo industriju darbinieki, Latvijas intelektuālā elite, kultūrpolitikas veidotāji, Imanta Ziedoņa domubiedri utt. Privātpersonas, kas ir iesaistītas dažādu radošu iniciatīvu norisē: dzejnieki, dramaturgi, mūziķi,

mākslinieki, teātra un kino darbinieki, dzejas mīļotāji u. c. Latvijas viedokļu līderi, kas ir ieinteresēti iesaistīties dažādās aktivitātēs, lai veicinātu radošuma un kultūras līmeņa celšanos Latvijā;

- skolotāji, skolu jaunatne, studenti, kas izrāda interesi par muzeja un citu Fonda virzienu apmeklēšanu, interakciju;
- kultūras un dabas tūristi. Ģimenes un privātpersonas gan no Latvijas, gan ārzemēm, kas izrāda interesi par Fonda iniciatīvu apmeklēšanu, iesaistīšanos tajās;
- Imanta Ziedoņa ģimene, draugi un līdzgaitnieki;
- Imants Ziedonis ir uzsvēris, ka jāpiedalās visiem, kuri grib, jo viss notiek tad, ja ir “griba un providence”.

3.5. Stratēģijas apstiprinājums

2022. gada 4. maijā topošajā Vilhelma Purvīša muzejā “Vecjauži”, atzīmējot Imanta Ziedoņa 89. dzimšanas dienu, apstiprināta Imanta Ziedoņa fonda “Viegli” stratēģija 2022.–2033. gadam.

PREAMBULA

Imanta Ziedoņa fonds „Viegli” ir nodibinājums, kas dibināts 2010.gada pavasarī, lai īstenotu Fonda patronam – dzejniekam Imantam Ziedonim tuvu misiju: *„Latvija ir brīnumskaista zeme, bet skaistajam jāpalīdz parādīties”* (I.Ziedonis)

Fonda mērķis ir atbalstīt un veicināt jaunradi Latvijā. Lai to sasniegtu, Fonda uzdevums ir veicināt Imanta Ziedoņa ideju īstenošanos un vērtību turpināšanos, veidot un atbalstīt radošas, neparastas idejas, kā arī sabiedriskus projektus, kas atklāj Latvijas skaistumu.

Viens no veidiem, kā šos uzdevumus izpildīt, ir Imanta Ziedoņa muzeja „Dzirnakmeņi” izveide.

„muzejs” (latīņu - museum, sengrieķu – mouseion) – vārda seno laiku nozīme – mūzu templis – vieta, kas veltīta Mūzām, kur atrodams iedvesmas avots, kur saglabātas, parādītas un sajūtamas jau radītās vērtības, kur jau radītais iedvesmo jaunos savu talantu izkopšanai, kur tiek veicināta jaunrade.

Jau 2010.gada pavasarī iesākās sarunas ar Imantu Ziedoni par to, kādam būtu jābūt šim muzejam, kas to raksturo, kas tur notiktu. Fonda dibinātāji pārrunātās domas iestrādāja šajā stratēģijā. 2010.gada jūlijā, radošās nometnes laikā Murjānos tās veidošanas procesā tika iesaistīti arī Izglītības un zinātnes ministrijas, Kultūras ministrijas pārstāvji, Murjāņu mājas kaimiņi, Dižkoku atbrīvotāju grupas dalībnieki un citi ieinteresētie.

2010.gada ziemas laikā stratēģija ir vairākkārt pārrunāta ar Imantu Ziedoni, integrējot tajā viņa ierosinājumus, tādējādi iegūstot vienotu izpratni par Imanta Ziedoņa muzeja „Dzirnakmeņi” izveidi un tā apkārtējās teritorijas attīstību.

Imanta Ziedoņa muzeja „Dzirnakmeņi” un tā teritorijas attīstības stratēģija

Vīzija 2010. – 2020. gadam

Imanta Ziedoņa muzejs „Dzirnakmeņi” ir starptautiski atzīts radošuma centrs, kas iemieso Imanta Ziedoņa daiļradi un turpina attīstīt viņam tuvas vērtības. „Dzirnakmeņos” katru gadu norisinās vairāki publiski un privāti pasākumi, ar ievērojamu rezonansi Latvijas sabiedrībā.

Misija

Saglabājot un attīstot māju „Dzirnakmeņi” un tai pieguļošo teritoriju, kā arī veidojot dažādus projektus un pasākumus, turpināt Imantam Ziedoniem tuvas vērtības, veicināt jaunradi Latvijā, un sniegt ikvienam interesentam iespēju saistošā veidā iepazīt Imantu Ziedoni un viņa daiļradi.

Vērtības un saturs

Visas aktivitātes, projekti un norises, kas saistītas ar „Dzirnakmeņu” ēku kompleksu un pieguļošo teritoriju **iemieso STILU**: latviskumu, radošumu un oriģinalitāti. Lai „Dzirnakmeņu” un muzejā notiekošo pasākumu apmeklētājiem radītu interesantu un paliekošu pieredzi ir jānodrošina kvalitatīvs saturs un iespējas pašizpaušmei – balstoties uz:

- tautasdziesmām, pasakām, prozu, dzeju, sarunām par tām un citātiem,
- vizuālajiem materiāliem (fotogrāfijām, gleznām, skulptūrām, video un audio materiāliem) un stāstiem par tiem;
- atmiņām un stāstiem par īpašām Latvijas vietām, ceļojumu piezīmēm utt.

Minētais saturs pamatā veidots ap Imanta Ziedoņa daiļradi un dzīvi, taču apmeklētāju pieredze jāveido tā, lai rosinātu viņus pašus apzināt līdzīgas, personīgi tuvas un piedzīvotas sajūtas un notikumus, kas vedinātu iepazīt sevi un Imantu Ziedoni caur apmeklētājam radniecīgām izpaušmes un komunikācijas formām.

Mērķi un tiem atbilstošie darbības virzieni

Saistībā ar nepieciešamību saglabāt esošo māju un teritorijas unikālo stāvokli, kā arī apmierināt iespējamo daudzskaitlīgo pieprasījumu pēc šīs teritorijas apmeklēšanas, ir jāizveido divas saistītas, bet vienlaicīgi atdalītas zonas – privātā un publiski privātā. Privātā zona – Imanta Ziedoņa vasarnīca un klēts – ir pieejama šaurākam cilvēku lokam, kas ir padziļināti iesaistīti fonda „Viegli” darbībā un šajā stratēģijā aprakstīto mērķu īstenošanā. Publiski privātā – pieejama ikvienam interesentam, kas vēlas apmeklēt „Dzirnakmeņus” un uzzināt vairāk par Imanta Ziedoņa daiļradi. No šīs pieejas izriet galvenie „Dzirnakmeņu” attīstības mērķi:

1. Saglabāt un uzturēt labā tehniskā stāvoklī teritorijā esošās ēkas (privātā zona):

- Imanta Ziedoņa vasarnīcu** – kompleksa centrālo ēku. (Piramīdas veida privātmāja, kas celta saskaņā ar Imanta Ziedoņa iecerēm un kurā radīts būtisks daudzums viņa daiļrades – ieskaitot epifānijas un dzeju.)
- Klēti** – nelielu guļbaļķu ēku, netālu no centrālās ēkas.

2. Attīstīt teritoriju izveidojot papildu infrastruktūru (publiski privātā zona):

- Dabas takas** – Gaujas Nacionālā parka (GNP) apskates objektu. (Respektējot un saglabājot apkārtējās teritorijas īpašnieku privātumu, izveidot vairākas dažāda garuma dabas takas, starp „Dzirnakmeņu” ēku kompleksu un Lojas upi. Takas papildina dažādi vizuāli/audio/video vides objekti, kas ļauj saistošā veidā iepazīties ar Imanta Ziedoņa daiļradi jebkuram publiskam interesentam – skolēniem, studentiem, tūristiem utt. Takas sākas pie „Rāmkalniem”, kur iespējams iegūt karti un audio-gidu. Takas ved arī caur „Dzirnakmeņu” ēku kompleksu, taču ekskursijas laikā ēkās iekļūt nav paredzēts.)

- b. **Palīgēku** – teritorijā organiski izvietotu ēku, kurā pieejamas dušas, labierīcības, virtuve un aptuveni 20 guļvietas. Palīgēka iecerēta kā atbalsta infrastruktūra radošajām nometnēm un citām norisēm „Dzirnakmeņu” ēku kompleksā.
- c. **Dabas koncertzāli** – iekoptu teritorijas daļu (ēku kompleksā vai, ar zemju īpašnieku atbalstu, pie Lojas upes), kurā ierīkota vieta dažādiem lielākiem (līdz 200 viesiem) pasākumiem – koncertiem, dzejas lasījumiem utt.
- 3. **Vairākas reizes gadā organizēt publiskus pasākumus** – talkas, koncertus, dzejas dienas utt. ar mērķi plašākā sabiedrībā aktualizēt muzeja „Dzirnakmeņi” misiju. Pasākumu veidošanu un norisi nodrošina fonds „Viegli”, iespējams, kopā ar sadarbības partneriem – Gaujas Nacionālo parku, Imantu Ziedoni, viņa domubiedriem, u.c.
- 4. **Izveidot "Digitālo muzeju"**. Digitālais muzejs ir unikāls, jauna formāta muzejs, kas ar vizuālu, audio, video materiālu un spēles elementu palīdzību ļauj iepazīties ar Imanta Ziedoņa daiļradi. Digitālais muzejs ir publiski pieejams internetā, tādējādi paplašinot iepriekš aprakstīto „Dzirnakmeņu” publisko zonu. Pateicoties interneta videi un interaktivitātei šāds formāts ir īpaši pievilcīgs un saprotams jauniešiem un skolēniem. Digitālā muzeja vizuālais un saturiskais pamats ir "Dzirnakmeņu" māju komplekss un darbošanās digitālajā muzejā, rosina vēlmi apmeklēt muzeju arī reālajā dzīvē.
- 5. **Dot iespēju interesentiem, radošām apvienībām, mūziķiem, dzejniekiem un māksliniekiem Imanta Ziedoņa mājas teritorijā, organizēt dažādas radošas nometnes** ar mērķi veidot jaunu intelektuālo vērtību – dzeju, mūziku, mākslu utt. Galvenā vadlīnija šīm nometnēm – „taustāms” rezultāts nometnes beigās – dzejas krājums, mūzikas albums, gleznu izstāde utt. Nometņu darbību administrē fonds „Viegli” – izsludinot publiskus grantu konkursus, izvēloties atbilstošākos nometņu pieteikumus un uzraugot nometņu darbību.

Aktivitāšu mērķauditorija

Katrai aktivitātei, kas norisinās „Dzirnakmeņos”, vai ir citādi saistīta ar šajā stratēģijā ietverto mērķu īstenošanu, ir individuāli nosakāma mērķauditorija, taču kā nozīmīgākās iespējams izdalīt:

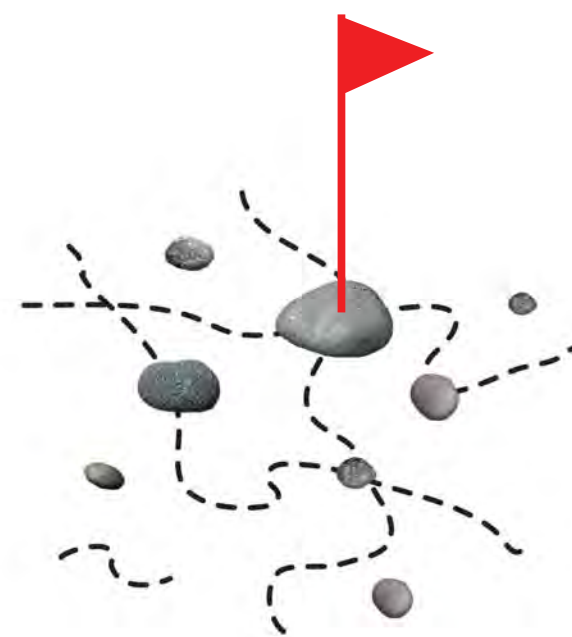
- 1. **Fonda „Viegli” dibinātāji un dalībnieki.** Privātpersonas, kas vistiešāk ir iesaistītas šajā stratēģijā aprakstīto mērķu īstenošanā, un atbilstošo resursu piesaistīšanā, un ir ieinteresēti Imanta Ziedoņa daiļrades un vērtību popularizēšanā un attīstīšanā.
- 2. **Sponsori un atbalstītāji.** Uzņēmumi un privātpersonas, kas ar materiāliem (finansiāliem) vai nemateriāliem (darbs, resursi) līdzekļiem atbalsta fondu „Viegli” un tā organizētās aktivitātes.
- 3. **Sadarbības partneri.** Organizācijas, uzņēmumi un privātpersonas, kuru viedoklis un/vai atbalsts būtiski ietekmē fonda „Viegli” darbību un šajā stratēģijā aprakstīto mērķu īstenošanu.
- 4. **Radošo industriju darbinieki, Latvijas intelektuālā elite, Imanta Ziedoņa domubiedri utt.** Privātpersonas, kas ir iesaistīti dažādu radošu iniciatīvu norisē – dzejnieki, dramaturgi, mūziķi, mākslinieki, teātra un kino darbinieki, dzejas cienītāji, u.c. Latvijas viedokļu līderi, kas ir ieinteresēti iesaistīties dažādās aktivitātēs, lai veicinātu radošuma un kultūras līmeņa celšanos Latvijā.
- 5. **Literatūras skolotāji, skolu jaunatne, studenti,** kas izrāda interesi par „Dzirnakmeņu” apmeklēšanu.
- 6. **Kultūras un dabas tūristi.** Ģimenes un privātpersonas, gan no Latvijas, gan ārzemēm, kuri izrāda interesi par „Dzirnakmeņu” apmeklēšanu.

Finansējuma piesaiste

Visi šajā stratēģijā aprakstītie mērķi ir īstenojami izmantojot finansējumu, par kura piesaisti ir atbildīgs fonds „Viegli”. Galvenie finansējuma avoti ir:

- 1. **Privātpersonu un uzņēmumu ziedojumi.** Ikviens Latvijas iedzīvotājs/uzņēmums ir uzskatāms par potenciālu fonda „Viegli” atbalstītāju, taču primāri fondam „Viegli” nepieciešams apzināt un uzrunāt Imanta Ziedoņa daiļrades cienītājus, kas ir ieinteresēti un spējīgi finansiāli atbalstīt fondu „Viegli” un tā organizētās aktivitātes.
- 2. **ES struktūrfondi un LR budžeta līdzekļi.** Paralēli privātpersonu un uzņēmumu ziedojumiem fonds „Viegli”, publiski pieejamu programmu ietvaros, var piesaistīt dažādu LR un ES institūciju līdzekļus, kā līdzfinansējumu dažādu projektu realizēšanai.

Imanta Ziedoņa muzejs

Koncepcija

Koncepcija

Muzejs iecerēts kā saruna ar Imantu Ziedoni, nevis kā monologs. Saturiski apvienojot gan būtiskāko informāciju par Ziedoņa dzīvi un darbiem, gan pieeju viņa darbu fragmentiem ar muzeja apmeklētāja iesaisti un līdzdarbošanos, tiek noturēts līdzsvars starp muzeja kā memoriālas vietas funkcijām un jaunradi.

Tā kā Ziedonis bijis mainīgs un attīstījies ne tikai horizontāli gadu gaitā, bet arī vertikāli savas personības iekšējās šķautnēs, saukts par tūkstošveidi, muzejam jāspēj piedāvāt dažādots, daudzslāņains apmeklējums, no kura katrs var paņemt to, ko spēj.

Tas tiek panākts, plaši izmantojot Ziedoņa radīto, un (nosacīti) sadalot to vairākās tēmu un noskaņu joslās – Ziedonis un nacionālisms, Ziedonis un humors, Ziedonis un daba, Ziedonis un saimniekošana, Ziedonis un paradoksi, Ziedonis un romantika, Ziedonis un bērni, Ziedonis un tautasdziesmas u.tml. Izvēloties sev tajā brīdī svarīgāko tēmu, iespējams izdzīvot muzeju vienādi vai otrādi. Muzejs piedāvā iespēju ne tikai uzzināt kaut ko *Par Ziedoni*, bet arī izzināt kopā *Ar Ziedoni*, sekojot viņa dažādajām interesēm.

Interaktīvā vide kalpos kā parocīgs instruments, lai jebkurš apmeklētājs varētu, piemēram, uzrakstīt dzejoli, spēlējoties ar dotiem vārdiem, un redzēt, kā savā dzejolī tos pašu vārdus iesaistījis Ziedonis, vai arī redzēt un pat sajūst tēlus un lietas, ko aprakstījis dzejnieks, piemēram, *iekāpjot* kādā epifānijā.

Ar tehnoloģiju palīdzību iespējams katram apmeklētājam ielikt muzeju rokās, proti, planšetes veidā, kura vienlaikus ir gids un vienlaikus balta lapa, uz kuras radīt – rakstīt, ieskaņot, nofilmēt un nofotografēt, esot kustībā gan Ziedoņa ceļos, gan ekspozīcijā.

Īstenojums vidē

Muzeja forma ir ceļš – visas muzeja sastāvdaļas var skatīt kā vienotu ceļu tīklu gan Latvijā, gan ārpus tās. Uz ceļiem atrodami krustpunkti, kas var būt gan vesels muzejs vai bibliotēka, gan vides objekts vai paviljons.

Ziedoņa ceļos:

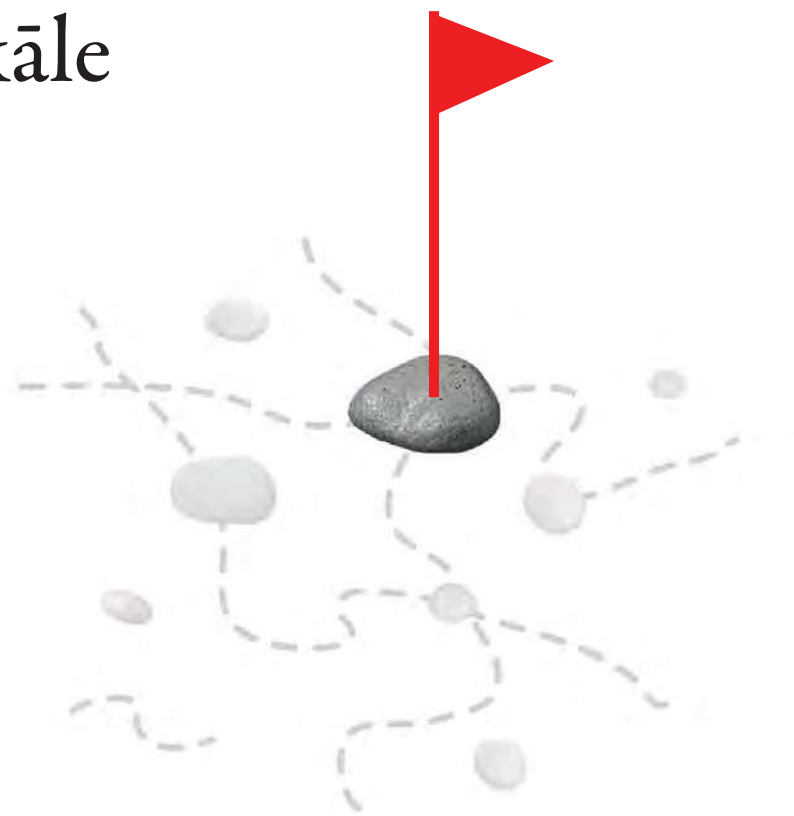
Vertikāle

Dzirnakmeņi

Bibliotēka

Vertikāle

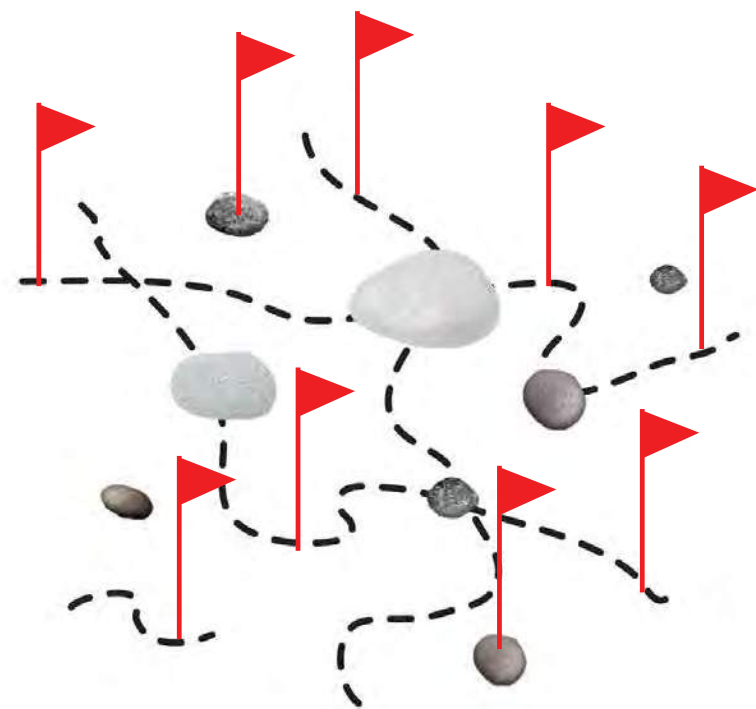
Vertikāle

Īstenojums vidē

Kā centrālais ceļu krustpunkts izvēlēts paviljons Vertikāle šķūņa un bākas formā. Vertikāles atrašanās vieta paredzēta kādā gleznainā Latvijas reģionā. Šī vieta kalpos kā pirmā un galvenā pietura, lai uzsāktu ceļojumu pa Ziedoņa pēdām.

Ekspozīcija šķūnī (a) sniegs ieskatu Ziedoņa darbos un dzīvē, (b) iepazīstinās ar Ziedoņa ceļiem un (c) īstenos ekspozīciju kā piedzīvojumu kopā *Ar Ziedoni* - Ziedoņa intereses no Ziedoņa darbu, laikabiedru perspektīvas (daba, vēsture, personības, mīklas un paradoksi, fizika un matemātika, ezotērika, tautasdziesmas, saimniekošana, bērnu audzināšana utt.).

Ceļi

Ceļi

Īstenojums vidē

Gan Vertikāles, gan Imanta Ziedoņa pašrocīgi veidotās Murjāņu mājas „Dzirnakmeņi” apkārtnē kā no kamola izritināsies vēl viena muzeja neatņemama sastāvdaļa – Ziedoņa ceļi. Tie būs dažādi gan saturiski (katrs ceļš risinās savu tēmu), gan arī novietojuma ziņā (kājām ejamie, izbraucami ar riteni, auto). Uz ceļiem atradīsies ar Ziedoņa daiļradi saistīti vides objekti, ko papildinās digitāls gids un saspēle ar dabu. Vienas no lielākajām pieturām būs Ziedoņa paviljons, kas atradīsies konkrētā vietā un laikā, ļaujot sekot Ziedoņa pēdās Latvijā un ārpus tās (Ķiršu paviljons Tukumā, Ceriņu paviljons Dobelē u.c.).

Bibliotēka

Bibliotēka

Īstenojums vidē

Trešais etaps Ziedoņa muzeja tīklojumā ir liela pietura Rīgā, proti, Imanta Ziedoņa muzejs un bibliotēka Āgenskalnā, Jaunatnes dārzā. Bibliotēka tiks veidota ar Ziedoņa daiļrades ievirzi, tā piedāvās modernas bibliotēkas pakalpojumus, kā arī tiks papildināta ar ekspozīciju, kas kopējā Ziedoņa muzeja tīklojumā varētu tikt dēvēta par *klasiskāko*, proti, tā veidota pēc koncepcijas *Par Ziedoni* (daiļrade un publicistika, pētniecība, biogrāfija, laikabiedri u.c).

Funkcijas un izpildījums

Lai nodrošinātu pilnvērtīgu muzeja apmeklējuma pieredzi, Vertikāle, Ziedoņa ceļi un muzeja/bibliotēkas ēka Rīgā veidosies, ņemot vērā muzeja izglītojošās, radošās, izklaidējošās un sadzīviskās funkcijas.

Vertikāle

Funkcijas un izpildījums

Piedāvājam Vertikāli šķūņa un bākas formā veidot, iekļaujot tajā:

- Ekspozīcijas telpas;
- Suvenīru, grāmatu, kedu veikalu;
- Atpūtas telpas, kas pārkārtojamas par tikšanās telpām, telpu izbraukuma lekcijām, semināriem, dabas klasi [bērniem], radošu darbnīcu, lasītavu;
- Darbnīcu (keramikas virpa un ceplis, prievīšu un jostu stelles, krēslu pītuve);
- Labierīcības;
- Bēniņus, kuros var uzlīst un kur nekā nav, izņemot klusumu;
- Autostāvvietu, riteņu novietni;
- Ugunsкура vietu, solus;
- Reņģu namiņu – zivju kafejnīcu;
- Brīvdabas skatuvi – koncertpakalnu;
- Stādu tirdzniecības vietu;
- Kopēji apstādāmo lauku (mežs, dārzs);
- Riteņu un dabas sakopšanas instrumentu nomu;
- Iespaidus no Ragaciema šķūņa (melna piķa toveri, tīkli, stikla bojas, roņādas zābaki). Ziedoņa figūra kā velis, Ziedonis iziet cauri sienām, Ziedonis apstaigā, pārlido šķūni.

Ceļi

Funkcijas un izpildījums

Piedāvājam veidot Ziedoņa ceļus ar:

- Digitālo gidu;
- Vides objektiem;
- Apgaismojumu;
- Norādēm vidē;
- Atkritumu kastēm;
- Soliem, pakāpieniem, zviļņiem, nojumēm, trepēm, laivām, trosēm u.c..
- Paredzot takas, kas piemērotas cilvēkiem ar kustību traucējumiem;
- Takas, kas izbraucamas ar bērnu ratiņiem;
- Takas, kurās noteiktā gadalaikā kaut kas zied, takas riteņbraukšanai, takas basām pēdām, takas ar kāpšanu kokos, takas gar savvaļas dzīvniekiem, takas ar zirgu izjādi, takas pār un caur upītēm, takas ar noslēpumu, skulptūru taka, uguns taka, nakts taka.

Bibliotēka

Funkcijas un izpildījums

Piedāvājam veidot Ziedoņa muzeju un bibliotēku Rīgā, kurā būtu:

- Ekspozīcijas telpas;
- Grāmatu krātuve;
- Aprīkota lasītava – kontakti, wifi, apgaismojums, datubāzes;
- Video krājuma telpa – Ziedonis stāsta, lasa;
- Konferenču telpa publiskām lekcijām, kas akustiski piemērota nelielam koncertam;
- Semināru telpa un liels kopgalds;
- Kamīns;
- Bērnu klase – izglītojošas vides klase;
- Kafējnīca *Zilais zirgs*;
- Apdzīvots, ieslīps jumts, uz kura var sēdēt;
- Parkā – koncertpagalms, amfiteātris (kas sākas jau no jumta);
- Parka zvilņi ar strāvas kontaktu, wifi;
- Pieaugušo un bērnu rotaļu laukums – Ziedoņa spēles un mežģi.

Vertikāle. Skices

Vertikāle

Imanta Ziedoņa muzejs Konceptija

Dd project | Adrese: Maskavas iela 1, Rīga LV-1050, Latvija | Tālrunis: +371 67205366 | E-pasts: dd@dd.lv | www.dd-project.eu

Vertikāle

Imanta Ziedoņa muzejs Konceptija

Dd project | Adrese: Maskavas iela 1, Rīga LV-1050, Latvija | Tālrunis: +371 67205366 | E-pasts: dd@dd.lv | www.dd-project.eu

Ceļi. Skices

Ceļi

Ziedonis un nacionālisms,
Ziedonis un daba,
Ziedonis un humors,
Ziedonis un saimniekošana,
Ziedonis un paradoksi,
Ziedonis un romantika,
Ziedonis un bērni.

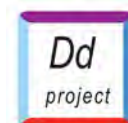

Ceļi

Imanta Ziedoņa muzejs Konceptija

Dd project | Adrese: Maskavas iela 1, Rīga LV-1050, Latvija | Tālrunis: +371 67205366 | E-pasts: dd@dd.lv | www.dd-project.eu

Ceļi

Lidojošie
akmeņi

Laipa,
kas
neskar
zemi

Dzirnakmeņu
stāsti

Baseins
ar vardēm

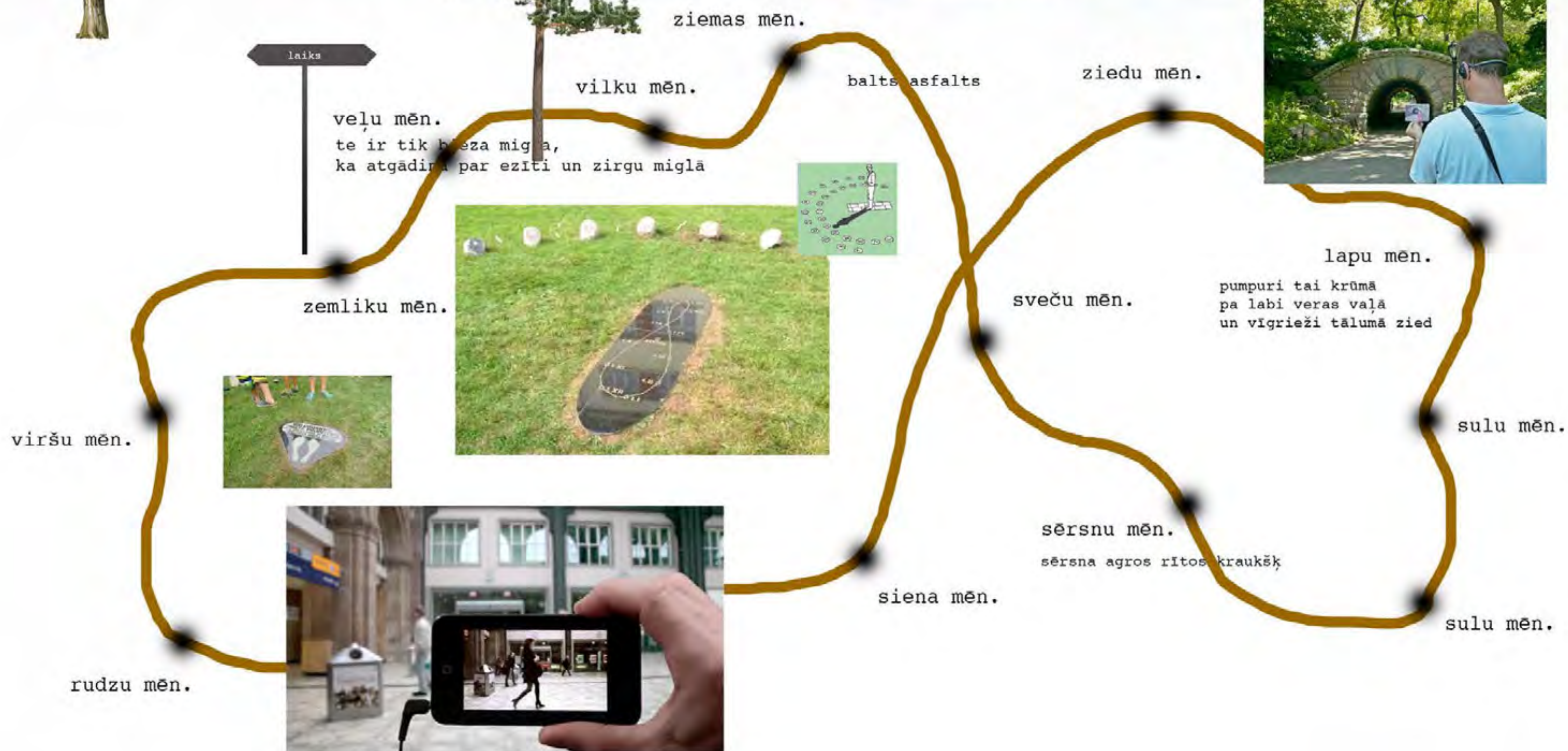
Valpene

Cilvēkmagnēts,
ap ko šalīp
inteligence

Imanta Ziedoņa muzejs Konceptija

Dd project | Adrese: Maskavas iela 1, Rīga LV-1050, Latvija | Tālrunis: +371 67205366 | E-pasts: dd@dd.lv | www.dd-project.eu

Ceļi

Ceļi

Ziedoņa paviljons
Ziedonim pa pēdām

2023 Kuldīga

2018 Dobeles ceriņi

2020 Teirumnieku laipas

2024 Tadžikija

2022 Rudzupuķes zied

2021 Vainodes pļavas

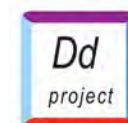

2019 Košrags

Imanta Ziedoņa muzejs Konceptija

Dd project | Adrese: Maskavas iela 1, Rīga LV-1050, Latvija | Tālrunis: +371 67205366 | E-pasts: dd@dd.lv | www.dd-project.eu

Bibliotēka. Skices

Bibliotēka

Zilie brīnumi

Ekspozīcija

Zilais zirgs

Imanta Ziedoņa muzejs Konceptija

Dd project | Adrese: Maskavas iela 1, Rīga LV-1050, Latvija | Tālrunis: +371 67205366 | E-pasts: dd@dd.lv | www.dd-project.eu

Imanta Ziedoņa fonda Viegli valdes:

	Vārds, uzvārds	Termiņa sākums	Termiņa beigas
1.	Ants Grende	27.12.2021	Līdz šim brīdim
2.	Ance Anna Caune	27.12.2021	Līdz šim brīdim
3.	Jānis Holšteins - Upmanis	27.12.2021	Līdz šim brīdim
4.	Renārs Kaupers	27.12.2021	Līdz šim brīdim
5.	Maija Rutka	27.12.2021	Līdz šim brīdim

	Vārds, uzvārds	Termiņa sākums	Termiņa beigas
1.	Ants Grende	24.10.2018	27.12.2021
2.	Ance Anna Caune	24.10.2018	27.12.2021
3.	Jānis Holšteins - Upmanis	24.10.2018	27.12.2021
4.	Renārs Kaupers	24.10.2018	27.12.2021
5.	Maija Rutka	24.10.2018	27.12.2021

	Vārds, uzvārds	Termiņa sākums	Termiņa beigas
1.	Ants Grende	13.12.2016	24.10.2018
2.	Ināra Kehre	13.12.2016	24.10.2018
3.	Jānis Holšteins - Upmanis	13.12.2016	24.10.2018
4.	Renārs Kaupers	13.12.2016	24.10.2018
5.	Maija Jaunzeme	24.10.2018	23.11.2020

	Vārds, uzvārds	Termiņa sākums	Termiņa beigas
1.	Ants Grende	13.09.2012	13.12.2016
2.	Baiba Zvaigzne	13.09.2012	13.12.2016
3.	Jānis Holšteins - Upmanis	13.09.2012	13.12.2016
4.	Renārs Kaupers	13.09.2012	13.12.2016
5.	Inga Ulmane	13.09.2012	13.12.2016

	Vārds, uzvārds	Termiņa sākums	Termiņa beigas
1.	Ants Grende	08.04.2010	13.09.2012
2.	Ēvalds Gaušis	08.04.2010	10.04.2013
3.	Jānis Holšteins - Upmanis	08.04.2010	22.11.2011
4.	Ināra Kehre	08.04.2010	13.09.2012